

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI
2014 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU**

Ađustos 2015

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	2
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	3
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	4
6.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	5
7.	EKLER.....	13

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (II) sayılı Cetvel'e göre "özel bütçeli" bir kuruluştur. Muhasebe hizmetleri Maliye Bakanlığı'nın "Say2000i" saymanlık otomasyon sistemi üzerinden yürütülmektedir.

2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Başkanlığa 194.504.000 TL tutarında ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içindeki artışlarla birlikte tahsis edilen toplam ödenek tutarı 214.241.636 TL olmuştur. Bu ödeneklerden toplamda 179.534.348,81 TL harcama yapılmıştır.

Ödeneklerin ve harcamaların büyük ölçüde mal ve hizmet alımı, personel ve sermaye giderlerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Gider türleri itibariyle ekonomik kodlarına göre ödenek ve harcamaların dağılımı aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

EKONOMİK KOD	2014 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	2014 YILSONU ÖDENEĞİ	HARCAMA	GERÇEKLEŞME (%)
PERSONEL GİDERLERİ	9.906.000,00	9.906.000,00	9.520.674,92	96%
SOSYAL GÜV. KUR. DEVLET PR. GİDERLERİ	1.638.000,00	1.638.000,00	1.452.035,02	89%
MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	16.480.000,00	23.685.854,00	21.074.327,74	89%
CARİ TRANSFERLER	161.480.000,00	174.011.782,80	145.391.115,41	84%
SERMAYE GİDERLERİ	5.000.000,00	5.000.000,00	2.096.195,72	42%
TOPLAM	194.504.000	214.241.636,80	179.534.348,81	84%

Kurumun 2014 yılı gelir kalemleri ise Hazine yardımları 184.840.500 TL, UNICEF'den gelen yardımlar 1.978.741,98 TL, şartname, basılı evrak, form satış gelirleri, 24.750 TL, kişilerden alacaklar 485.797,51 TL, mevduat faiz geliri 64.981,92 TL ve lojman kira gelirleri 634.236,69 TL olmak üzere toplam 188.029.008,10 TL şeklinde gerçekleşmiştir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5 inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8 inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri.
- Geçici ve kesin mizan.
- Bilanço.
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,
- Taşınır kesin hesap cetveli ile taşınır hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu veya gelir tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve

malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri

oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2014 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: İç Denetim Biriminin Kurulmaması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda “iç denetimin iç denetçiler tarafından yapılacağı” belirtilmesine rağmen iç denetim biriminin oluşturulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, yeni mali yönetim ve kontrol sisteminin gereği olarak kamu idareleri bünyesinde iç denetim faaliyetinin kurulmasını öngörmektedir. Söz konusu kanunda iç denetim mali yönetim ve kontrol sisteminin bir unsuru olarak tanımlanmıştır. Kanun'un “İç kontrolün tanımı” başlıklı 55 inci maddesinde;

“İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve iç kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.” hükmü yer almaktadır.

Kanunu'nun “iç denetim” başlıklı 63 üncü maddesinde ise;

“İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş

standartlara uygun olarak gerçekleştirilir. İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır. Kamu idarelerinin yapısı ve personel sayısı dikkate alınmak suretiyle, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun uygun görüşü üzerine, doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlıkları kurulabilir.” denilmektedir.

Aynı kanunun 65 inci maddesinde de; “... İç denetçiler, bakanlıklar ve bağlı idarelerde, üst yöneticilerin teklifi üzerine Bakan, diğer idarelerde üst yöneticiler tarafından sertifikalı adaylar arasından atanır ve aynı usûlle görevden alınır. İç denetçilerin kamu idareleri itibarıyla sayıları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunca hazırlanarak, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.” hükmü yer almaktadır.

5018 sayılı Kanun’un öngördüğü etkin bir iç kontrol sisteminin işletilmesi bu sistemin önemli bir unsuru olarak tanımlanan etkin bir iç denetimin varlığına bağlıdır. Kanun’un “İç denetim” başlıklı 63 üncü maddesinde “iç denetimin iç denetçiler tarafından yapılacağı” hüküm altına alınmıştır. Ancak Kurum bünyesinde 2014 yılı itibarıyla iç denetim birimi bulunmamaktadır.

07.02.2013 tarih ve 28552 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte kamu idareleri itibarıyla iç denetçi sayıları belirlenmiştir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına ise (I) sayılı Tabloda yer alan Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri arasında 27 inci sırada 5 adet iç denetçi kadrosu tahsis edilmiştir. 2014 yılı itibarıyla bir iç denetçi ataması yapılmıştır.

İç denetçi ataması yapılmış olmasına rağmen, iç denetim ile ilgili olarak planlama veya uygulama anlamında hiçbir görevlendirme olmamıştır. İç denetim ile ilgili olarak hiçbir işlem ya da faaliyetin yapılmamış olması 5018 sayılı yasanın 63 üncü maddesinde yer alan hususların yerine getirilmesini engellemektedir.

Sonuç olarak İdare tarafından iç denetim birimini oluşturulmadığı ve iç denetçi atanmış olmasına rağmen planlama veya uygulama anlamında herhangi bir iç denetim faaliyeti gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "Başkanlığımıza 5 adet iç denetçi kadrosu 2013 yılında tahsis edilmiş, iç denetçi olarak atanmak isteyenlerin dilekçeleri alınmış ve yapılan değerlendirme sonucu 18.12.2013 tarihinde bir iç denetçi ataması yapılmıştır.

Bu kapsamda, Başkanlığımızda henüz bir iç denetçi ataması yapıldığından söz konusu tebliğde belirtilen iç denetim birimi başkanlığı kurulmasına ilişkin iç denetçi sayısı henüz tamamlanamamıştır. Ayrıca, söz konusu dönemde Başkanlığımızda görev değişimi olduğu için eski kurum başkanı, yapılacak iç denetçi atamalarını yeni kurum başkanına bırakmayı uygun görmüştür." şeklinde açıklama yapılmıştır.

Sonuç olarak Etkin bir kamu mali yönetim sistemi kurulmasının sağlanması açısından iç denetim biriminin varlığı hayati bir öneme sahiptir. Bu nedenle 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda da öngörüldüğü üzere iç kontrol biriminin kurulması için gerekli adımlar atılmalıdır.

BULGU 2: Kaynak Yönetimi Hesabından Yapılan Ödemelerde, Ödeme Yapılan Kişilere İlişkin Mevzuata Göre Aranması Gereken Belgelerin Aranmaması

Kaynak Yönetimi özel hesabı ile ilgili gerçekleştirilecek olan işlemler "Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Bütçesinde Yurtdışında veya Doğrudan Yurtdışındaki Faaliyetler İçin Tefrik Edilen Ödeneklerden Uygun Görülen Tutarların Özel Hesaba Aktarılacak Harcanması, Muhasebeleştirilmesi ve Denetlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar"da düzenlenmiştir. "Muhasebe işlemleri ve belgeleri" başlıklı 7 inci maddesinin;

(2) numaralı bendinde; *Muhasebeleştirme belgesi olarak Merkezi Yönetim muhasebe Yönetmeliği eki muhasebe işlem fişi kullanılır. Muhasebe belgelerinin ekine harcama belgelerinin asılları eklenir. (...)*

(3) numaralı bendinde; *"Özel hesaptan yapılan harcamalarda kullanılacak kanıtlayıcı belgeler için Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği kıyasen uygulanır."*

şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin "Ödemenin kimlere yapılacağı" başlıklı 8 nci maddesinde; Ödeme; gerçek kişilerde alacaklıya veya duruma göre vekiline, velisine, vasisine veya mutemedine; alacaklının ölümü halinde varislere; tüzel kişilerde ise

kanuni temsilcilerine veya bunların tayin ettikleri vekillere; kayyım tayinini gerektiren durumlarda kayyım yapılır.

Ödemenin yapılacağı kişi aşağıda belirtilen belgelere göre tespit edilir:

(...)

e) Tüzel kişilerin alacaklarının kanuni temsilcilerine ödenmesinde, noterce onaylı imza sirküleri ile ilgilinin tahsile yetkili olduğunu gösteren belge; bunların tayin ettikleri vekillere yapılacak ödemelerde ise, sadece noterce düzenlenmiş vekaletname.

g) Resmi kurum ve kuruluşların alacaklarının tahsili için görevlendirilenlere alındı karşılığı yapılacak ödemelerde, dairesince verilmiş, ilgilinin tatbiki imzasını içeren yetki belgesi.

Yukarıda sayılan belgelerden, (a), (b), (c), (d), (e), ve (f) bentlerinde belirtilenler Vekaletname/İlam Kayıt Defterine (Örnek :7) kaydedilerek muhasebe biriminde açılacak dosyada saklanır. İlgilinin durumu, her ödemeden önce kontrol edildikten sonra ödeme yapılır. Resmi kurum ve kuruluşların alacaklarının tahsili için görevlendirilenlere dairesince verilmiş yetki belgesi dışında, ödeme yapılacak kişileri belirleyen diğer belgeler ödeme belgesinin Sayıştaya gönderilecek nüshasına eklenir.

Vekaletten veya temsilden azledilenler, azledenler tarafından muhasebe birimine yazılı olarak bildirilir. Vekalet veya temsilden azletme yazıları geldiğinde, Vekaletname/İlam Kayıt defterinin “açıklama” sütununa bu husus kaydedilerek, vekaletnamenin üzerine vekaletten azil yazısının tarih ve numarası yazılır.”

şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Yapılan incelemede Kaynak Yönetimi hesabından tüzel kişilere yapılan ödemelerde kanuni temsilcilerin, noterce onaylı imza sirküleri ile ilgilinin tahsile yetkili olduğunu gösteren belgenin; resmi kurumlara yapılan ödemelerde dairesince verilmiş, ilgilinin tatbiki imzasını içeren yetki belgesinin aranmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "Yurtdışı Türkler Ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Bütçesinde Yurtdışında Veya Doğrudan Yurtdışındaki Faaliyetler için Tefrik Edilen

Ödeneklerden Uygun Görülen Tutarların Özel Hesaba Aktarılarak Harcanması, Muhasebeleştirilmesi Ve Denetlenmesine İlişkin Usul Ve Esaslar'ın Muhasebe işlemleri ve belgeleri başlıklı 7'nci maddesinde "Özel hesaptan yapılan harcamalarda kullanılacak kanıtlayıcı belgeler için Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği kıyasen uygulanır." ifadeleri yer almaktadır.

Özel hesaptan yapılan harcamalar çoğunlukla yurtdışında yerleşik STK'larla ilgili harcamalar olup, STK'lara ilişkin bilgiler ilgili ülkeyi çalışan birimlerimizde bulunmaktadır. Genellikle, birimlerimizde STK'ların tüzük vb. belgeleri bulunmakla birlikte her ülkenin mevzuatı çerçevesinde tüzüklerde yer alan bilgiler değişebilmektedir.

Diğer taraftan Başkanlığın çalışma yürüttüğü pek çok ülkede "noterce onaylı imza sirküleri ile ilgilinin tahsile yetkili olduğunu gösteren belge", "noterce düzenlenmiş vekaletname", "dairesince verilmiş, ilgilinin tatbiki imzasını içeren yetki belgesi" gibi belgelerin temini mümkün bulunmamaktadır. Kıyasen uygulamanın şartlarından biri de benzer bir durumun olmasıdır. Bazı durumlarda ilgili ülke mevzuatında benzer bir belge de bulunmadığı için ödeme yapılacak kişilerden yukarıda sayılan belgeler istenememektedir." şeklinde açıklama yapılmıştır.

Sonuç olarak Başkanlığın çalışma yürüttüğü pek çok ülkede sözkonusu belgelerin temini mümkün bulunmadığı ve bazı durumlarda ilgili ülke mevzuatında benzer bir belge de bulunmadığı için ödeme yapılacak kişilerden yukarıda sayılan belgeler istenemediği belirtilmişse de; sözkonusu Usul ve Esaslar'ın 7 nci maddesi, idareye kıyasen uygulama yetkisi vermiştir. Faaliyette bulunulan ülke mevzuatında, aynı ya da benzer belgeler öngörülmemiş olsa bile en azından ödeme yapılan kişinin yetkili olduğunu belirten, ödeme yapılan kurum ya da kuruluş yetkilisinin yazısının bulunması gerekir. Kaldı ki ödemelerin bazıları Türkiye içindeki kuruluşlara, bazıları Avrupa ülkelerinde yerleşik kuruluşlara yapılmakta olup, bu kuruluşlar adına ödeme yapılan kişilerden de sözkonusu belgeler ya da benzerleri istenmemektedir. Bu durumun da birtakım suistimallere yol açması muhtemeldir.

Bu itibarla yetkili kişilere ödeme yapıldığını ispatlayan belge düzeninin kurulması sağlanmalıdır.

BULGU 3: Kaynak Yönetimi Hesabı Konusu Olan İşlemlerin 5018, 4734 ve 4735 Sayılı Kanunlara Tabi Olmaması

5978 sayılı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Kaynak yönetimi" başlıklı 27 nci maddesinde "*Bu Kanun kapsamında Başkanlığa verilen görevlerden yurtdışında veya doğrudan yurtdışındaki faaliyetlere yönelik olarak kullanılmak üzere tefrik edilen ödeneklerden, Bakan tarafından belirlenecek olan kısımlar Başkanlık bütçesine gider kaydedilmek suretiyle özel hesaba aktarılır. Aktarılan bu tutarların harcanması, muhasebeleştirilmesi ve denetlenmesine ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Başkanlıkça müştereken belirlenir.*" hükmü mevcuttur. Bu hüküm gereğince; Kaynak Yönetimi adlı özel hesaba ilişkin olarak "*Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Bütçesinden Yurtdışında veya Doğrudan Yurtdışındaki Faaliyetler İçin Tefrik Edilen ödeneklerden Uygun Görülen Tutarların Özel Hesaba Aktarılarak, Harcanması, Muhasebeleştirilmesi ve Denetlenmesine ilişkin Usul ve Esaslar*" düzenlenmiştir.

Usul ve Esasların "Temel İlkeler" başlıklı 11 inci maddesinin (2) numaralı bendinde; "*Özel hesaptan yapılacak harcamalar, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tabi değildir*" şeklinde düzenleme yapılmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 'Kapsam' başlıklı 2 nci maddesinde; "*Bu Kanun, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.*",

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 'Kapsam' başlıklı 2 nci maddesinde; "*Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:*

a) (Değişik: 1/6/2007-5680/1 md.) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler..."

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 'Kapsam' başlıklı 2 nci maddesinde; *"Bu Kanun, Kamu İhale Kanununa tabi kurum ve kuruluşlar tarafından söz konusu Kanun hükümlerine göre yapılan ihaleler sonucunda düzenlenen sözleşmeleri kapsar."*

hükümleri tesis edilmiştir.

Söz konusu Usul ve Esaslar'ın 'Temel İlkeler' başlıklı 11 nci maddesinin, 2 nci bendinde; *"...Özel hesaptan yapılacak harcamalar, 10.12.2003 tarih ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 04.01.2002 tarih ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 05.01.2002 tarih ve 4735 sayılı Kamu İhale sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tabi değildir..."* hükmü yer almaktadır.

Yukarıda zikredilen 5018, 4734 ve 4735 sayılı Kanunların kapsamla ilgili hükümlerine bakıldığında, Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı tasarrufunda bulunan bu özel hesabın, bu üç Kanunun da kapsamı dâhilinde olduğu açıktır. Ayrıca hukuk sistemimizdeki normlar hiyerarşisine göre kanunla konulan bir zorunluluk ancak bir kanunla kaldırılabilir olduğundan; zikredilen idari düzenleme ile Başkanlığın, tasarrufu altındaki bu özel hesabı söz konusu kanunların kapsamı dışına çıkarması, mevcut hukuk düzeni çerçevesinde mümkün görünmemektedir.

Bu hesaba ilişkin olarak hazırlanan 2013 yılı Düzenlilik Denetimi raporunda bu konu ile birlikte Usul ve Esaslar'ın Sayıştay görüşü alınmadan çıkarıldığı konusu bulgu olarak yer almıştır. Bu bulgumuz üzerine İdare tarafından söz konusu Usul ve Esaslar, görüş alınması için Sayıştay Başkanlığına gönderilmiştir. Sayıştay Daireler Kurulunun 22.10.2014 tarih ve 1446/3 sayılı Kararında da söz konusu Usul ve Esaslar'ın konusu olan işlemlerin, 5018, 4734 ve 4735 sayılı Kanunların kapsamına dahil olması gerektiği yönünde karar verilmiştir.

Sonuç olarak Kaynak Yönetimi adlı hesaba ilişkin düzenlenen söz konusu Usul ve Esaslar'ın 11 nci maddesi (2) no.lu bendinde yer alan; *"Özel hesaptan yapılacak harcamalar, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tabi değildir."* şeklindeki düzenlemenin, yasal dayanağı bulunmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "Özel hesap kapsamındaki çalışmaların acil ve hassas çalışmalar olmaları gibi sebeplerle, 5018 ve 4734 sayılı Kanun ile ilgili diğer mevzuata tabi olunması bu çerçevede yapılan iş ve işlemleri güçleştirerek yapılmasını imkânsız hale getirecektir. Bu nedenle söz konusu muafiyet hükmü çalışmalarımız açısından elzemdir. Bu çerçevede, Başkanlık Sayıştay görüşü doğrultusunda Kanunda muafiyete ilişkin hüküm eklenmesi yönünde harekete geçmiştir." şeklinde açıklama yapılmıştır.

Sonuç olarak Sayıştay Daireler Kurulunun 22.10.2014 tarih ve 1446/3 sayılı Kararında da sözkonusu Usul ve Esaslar'ın konusu olan işlemlerin, 5018, 4734 ve 4735 sayılı Kanunların kapsamına dahil olması gerektiği yönünde karar verilmiştir. Sözkonusu Yönetmeliğin, yukarıda belirtilen 5018, 4734 ve 4735 sayılı kanunlara aykırı hükümleri hükümleri ile olan aykırılıkların, ortadan kaldırılması yönünde gerekli çalışmaların yapılması gereklidir.

7. EKLER

Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları

2014 YILI BİLANÇO

AKTİF HESAPLAR		PASİF HESAPLAR	
1 DÖNEN VARLIKLAR	25.930.285,67	3 KISA VADELİ YABANCI KAYN.	692.792,76
10 HAZIR DEĞERLER	25.419.917,57	32 FAALİYET BORÇLARI	14.867,57
102 BANKA HESABI	25.366.623,17	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	14.867,57
103 VER. ÇEKLER VE GÖND. E. HES.	-17.150,17	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	120.885,35
104 PROJE ÖZEL HESABI	20.161,01	330 ALINAN DEP. VE TEM. HES.	79.296,29
105 DÖVİZ HESABI	50.282,56	333 EMANETLER HESABI	41.589,06
106 DÖVİZ GÖND. E. HES. (-)	0,00	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	557.039,84
108 DİĞER HAZIR DEĞ. HES.	0,00	360 ÖD VERGİ VE FONLAR HES.	445.180,95
12 FAALİYET ALACAKLARI	0,00	361 ÖDENECEK SOS GÜV KES HES	102.928,14
120 GELİRDEN AL. HES.	0,00	362 F. VEYA DİĞ. KAMU İD. A. YAP. TAHS.	8.930,75
14 DİĞER ALACAKLAR	111.743,81	5 ÖZ KAYNAKLAR	27.047.119,25
140 KİŞİLERDEN AL.HES.	111.743,81	50 NET DEĞER	-1,68
15 STOKLAR	169.183,95	500 NET DEĞER HESABI	-1,68
150 İLK MADDE VE MALZ. HES.	169.183,95	57 GEÇMİŞ Y. O. FAAL SONUÇLARI	22.829.323,75
16 ÖN ÖDEMELER	229.441,34	570 GEÇMİŞ Y. O. FAAL. SON. HES	22.829.323,75
160 İŞ AVANS VE KRED. HES.	0,00	58 GEÇMİŞ Y. O. FAAL SONUÇLARI	-4.301.720,70
161 PERSONEL AVANS. HES	0,00	580 GEÇMİŞ Y OLUMSUZ FAAL S HES. (-)	-4.301.720,70
162 BÜTÇE DIŞI A. VE KR. HES.	229441,34	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	8.519.517,88
2 DURAN VARLIKLAR	1.809.626,34	590 DÖNEM OLUMLU FAAL. S. HES.	8.519.517,88
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	1.341.851,32	591 DÖNEM OLUMSUZ FAAL S. HES. (-)	0,00
253 TESİS, MAK. VE CİH. HES.	310.997,11		
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	3.802.547,77		
257 B. AMORTİSMANLAR HES. (-)	-2.771.693,56		
26 MADDİ OLM. DURAN VARL.	0,00		
260 HAKLAR HESABI	1.834.455,53		
264 ÖZEL MALİYETLER HESABI	4.933.398,08		
268 B. AMORTİSMANLAR HES. (-)	-6.767.853,61		
28 GEL. YIL. AİT GİD. VE GEL. TAH	467.775,02		
280 GEL. YIL AİT GİD. HES	467.775,02		
AKTİF TOPLAMI	27.739.912,01	PASİF TOPLAMI	27.739.912,01
Bilanço Dipnotları :			
900 GÖND BÜTÇE ÖD. HES	0,00		
901 BÜTÇE ÖD. HES.	0,00		
902 BÜTÇE ÖD. HAR. HES	0,00		
903 KULL ÖDENEK HES.	0,00		
904 ÖDENEKLER HES.	0,00		

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

HES. KOD	Y. HS. K.	GİDERİN TÜRÜ	2012	2013	2014
30	1	PERSONEL GİDERLERİ	8.972.396,83	9.779.640,94	9.520.674,92
630	2	SOSYAL GÜVENLİK PRİM ÖDEMELERİ	1.328.762,84	1.469.913,32	1.452.035,02
630	3	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	12.098.152,01	16.939.956,16	20.217.952,62
630	5	CARİ TRANSFER	16.301.782,62	124.552.547,50	145.391.115,41
630	11	DEĞER VE MİKTAR DEĞİŞİM GİDERİ		368,38	25.195,57
630	12	RED VE İADE	434,56	1.320,20	
630	13	AMORTİSMAN GİDERLERİ	37.170,00	550.680,30	1.981.815,43
630	14	İLK MADDE MALZEME GİDERİ	684.232,53	307.063,61	818.260,03
630	99	DİĞER GİDERLER	2.463,80	1.958,49	0,15
		GİDERLER TOPLAM (A)	39.425.395,19	153.603.448,90	179.407.049,15
		GELİRİN TÜRÜ			
600	3	TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	247.898,27	626.100,15	658.986,69
600	4	BAĞIŞ VE YARD. İLE ÖZEL GELİRLER	54.283.000,00	150.797.399,22	186.819.241,98
600	5	DİĞER GELİRLER	80.579,14	1.879.143,17	426.805,69
600	11	DEĞ VE MİKTAR DEĞİŞİM GELİRLERİ	3.078,50	5.987,01	21.532,67
		GELİRLER TOPLAM(B)	54.614.555,91	153.308.629,55	187.926.567,03
FAALİYET SONUCU (B-A)(+/-)			15.189.160,72	(-)294.819,35	8.519.517,88

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>